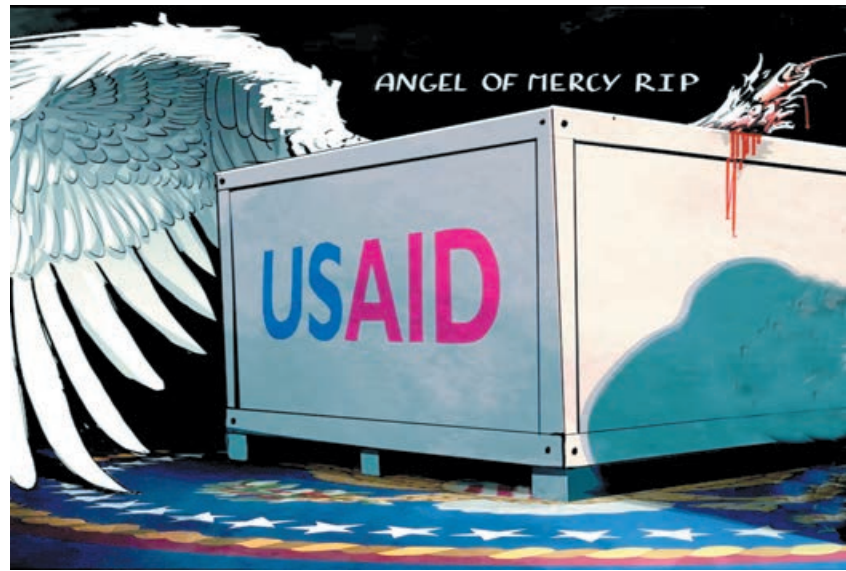

1961-ci ildə Con Kennedi tərəfindən Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) ABŞ-nin xarici yardım siyasətini mərkəzləşdirmək və inkişaf etməkdə olan ölkələrə dəstək vermək məqsədilə yaradılmışdır. Agentlik "soyuq müharibə" dövründə ABŞ-nin global təsirini, ideoloji nüfuzunu artırmağa xidmət edirdi. Bunun üçün də USAID-in proqramına inkişaf etməkdə olan ölkələrdə infrastruktur, kənd təsərrüfatı və texnologiya sahələrinə dəstək verməklə ölkənin iqtisadi sisteminə daxil olmaq və sair kimi gözqamaşdırıcı bəndlər də əlavə edilmişdi.

Sirr deyil ki, Prezident Donald Trampın administrasiyası xarici yardımları azaltmaq və daxili prioritetlərə yönəlmək siyasətini yürüdü. Donald Tramp "Amerika hər şeydən əvvəl" siyasi xəttini həyata keçirməkdə israrlıdır və bu strategiyasını gerçəkləşdirmək üçün USAID-dən

İlon Mask bildirir ki, Co Baydenin prezidentliyi dönməndə ABŞ hökuməti "Reuters" agentliyinə hər il səxavətlə milyonlarla dollar örməyə edib. Maskın "X" sosial şəbəkəsində yaydığı məlumata əsasən, təkcə Pentaqon hər il "Reuters"ə 9 milyon dollar vəsait ayırıb. Alınan pulla-

USAID ölkələrdə qarşিদurma yaratmaqla məşğul olurdu

Nəhayət ki, bu təşkilatın yaramaz fəaliyyəti ifşa edildi

başlaması təsadüfi deyil. Yüzdən çox ölkədə fəaliyyət göstərən təşkilat 50 milyard dollardan çox büdcəyə malik idi. ABŞ Prezidenti Donald Tramp USAID-in fəaliyyətində israfçılıq və sui-istifadə hallarını əsas götürərək agentliyin bağlanması haqqında qərar verdi.

USAID-in adı dünyada daha çox nüfuzlu mətbuat orqanlarının "ovlanması" keçir. Təşkilat bir çox mətbuat orqanı maliyyələşdirməklə öz asılılığı altına alırdı. Sonra isə sifarişli yazılar yazdırmaqla çirkin niyyətini həyata keçirirdi. Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, USAID 707 media, 6 min 200 jurnalist və 279 jurnalistika sahəsində çalışan QHT-ni maliyyələşdirib.

"Azadlıq radiosu" və "Amerikanın səsi" kimi media orqanları da uzun illərdir ki, başqa ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə və digər məqsədlər üçün istifadə edilir. Özü də bu media qurumlarına hər il yüz milyonlarla vəsait sərf olunur və bu pulların da göyə sovrulduğunu yenə ABŞ hökuməti özü bəyan edir.

rın əvəzində "Reuters" dünya ictimaiyyətinə saxta məlumatlar ötürüb konkret ölkələri, qurumları, şəxsləri hədəfə alaraq onlar barəsində qarayaxma, böhtan kampaniyası aparıb. Bununla bağlı xeyli sayda faktlar var. Amma ABŞ hökumətinin pulları yalan və iftira tirajlayan "Reuters" vasitəsilə israf edilməyib.

İ.Mask bildirib ki, Donald Trampın administrasiyası "Politico", "The New York Times" və "Associated Press" kimi media vasitələrinin maliyyələşdirilməsini də ləğv edib. O qeyd edib ki, "Politico" Dövlət Departamentindən hər il 620 min dollar, digər nəşrlər isə Səhiyyə və Sosial Xidmətlər Nazirliyindən on milyonlarla dollar alıb. İ.Mask həmçinin qeyd edib ki, ABŞ Maliyyə Nazirliyi hər il naməlum şəxslərə 100 milyard dollar müavinət ödəyir. O, bu vəziyyəti "dəlilik" adlandırır. Eyni zamanda yeni hökumətin Maliyyə Nazirliyi bu ödənişlərin təxminən yarısının aşkar saxtakarlıq olduğunu etiraf edib.

USAID Gürcüstana 1,8 milyard, Ermənistana isə 3,3 milyard dollar

sərmayə yatırır. ABŞ hökumətinin Dövlət İdarəetməsinin Səmərəliliyi Departamentinin (DOGE) rəhbəri İlon Mask bəyan edib ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) seçkilərə təsir göstərməkdə çox fəal idi. Mask vurğulayıb ki, USAID seçkilərə təsir etmək üçün "şübhəli vasitələr"dən istifadə edib: "USAID-in gördüyü işlərin çoxu yoxlamalara tab gətirməyən şübhəli üsullarla seçkilərə təsir etmək məqsədilə edilib. İddialara görə, USAID-in maliyyə resursları yerli layihələrin həyata keçirilməsi zamanı düzgün idarə olunmayıb və ya qeyri-şəffaf yollarla istifadə edilib. Bu səbəbdən 2013-cü ildə ABŞ Konqresi USAID-in həyata keçirdiyi layihələrə nəzarətin zəif olduğunu bildirmişdi. Konqresin hesabatlarında, maliyyə resurslarının məqsəddi istifadə edilməməsi və yerli təşkilatlarla əlaqədar problemlər yarandığı qeyd olunmuşdu".

2024-cü ildə USAID və ABŞ Dövlət Departamenti Ukraynada "demokratiyanın" təşviqi üçün 288 milyon dollardan çox, Gürcüstana təx-

minən 37 milyon dollar, Moldovada 24,25 milyon dollar, Ermənistanda 22,35 milyon dollar, Qırğızistanda 11 milyon dollar, Tacikistanda 10,73 milyon, Özbəkistanda 8 milyon dollar xərcləyib. USAID-in Belarus ofisi 2021-ci ildə bağlansa da, agentliyin 2024-cü ildə ölkədən kənar proqramları maliyyələşdirmək üçün 17 milyon dollar ayırdığı məlum olub.

Azərbaycan USAID-lə əməkdaşlığı 2023-cü ildə dayandırsa da, bu təşkilat səxavətli davranaraq ölkəmizdə də demokratiya "təəssübkeşlərinə" pay ayırıb. USAID-in ölkəmizə qarşı qərəzi, xüsusilə 2023-cü ildən, daha dəqiq ifadə etsək, Azərbaycan öz suverenliyini tam bərpa etdikdən sonra özünü daha çox bürüzə verib.

USAID son iki ildə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində konkret olaraq ermənipərəst mövqeyini nümayiş etdirib. USAID-in ermənipərəst rəhbəri Samanta Pauer deyib ki, birgünlük antiterror əməliyyatı nəticəsində "yüz mindən çox insan evini tərk etməyə, qonşu Ermənistanə köçməyə məcbur olub". Halbuki birgünlük antiterror əməliyyatından sonra Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bəyanat verdi ki, dinc əhaliyə qarşı heç bir zorakılıq olmayıb, sadəcə, əhali Azərbaycanın yurisdiksiyasında yaşamaq istəməyərək Ermənistanə köçüb.

Artıq USAID tarixin arxivinə atıldı. Təşkilatın utanc verən, ölkəsinə hörmət gətirməyən hərəkətlərini ABŞ görür, hökmü də özləri verir.

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*